

Презентація соціальних ініціатив

(3 виступу Президента України В.А.Ющенко 22 червня 2007 року)

Ми живемо в світі, який формується з потреб людей. І, можливо, найпростіша формула, якою можна виразити ці потреби людей, є дуже простою - людина хоче жити завтра краще, ніж вона живе сьогодні. Для цього є робоче місце, буденна праця зранку до вечора, сумління, моральність, великі фізичні пожертви для того, щоб твоя родина, твоя нація, твоя держава завжди жили краще. Щось вдається, щось не вдається. Хотів би сказати, що останні 7 років в цілому українська економіка знаходиться на піднесенні. І нам би хотілося це піднесення використовувати задля національного розвитку. Щоб це піднесення відчула кожна проста людина. Сьогодні ми маємо приріст ВВП в районі 8% - це один із достойних показників не тільки в Європі. Ми маємо в минулому році, в позаминулому, в цьому промисловий ріст на рівні 12-15% - це один із кращих показників у Європі. Кожен рік ми створюємо більше мільйона робочих місць, сьогодні ми маємо найнижче в історії 15 новітніх років України безробіття. За національною методикою воно визначається як 7,6, і починаючи з 2000 року воно скорочується і досить серйозно. Безумовно, можна говорити про те, що за 2 останні роки ми отримали 10 млрд. інвестицій. Такого Україна ніколи не отримувала - це більше, ніж за попередні 13 років разом узятих. Ми говоримо про те, що національний бюджет протягом останніх 3-4 років має динаміку виконання на рівні 130-150%, і така тенденція зберігається, в тому числі і по більшості регіональних бюджетів. Ми відчуваємо, що формується діалог - складний, з протиріччями - але діалог політичний, економічний, діалог між владою і бізнесом. Є речі, про які можна говорити з оптимізмом, що вони вдаються - і цьому тішусь. І є речі, які є проблемами і в політичному, і в економічному плані - і я споную всіх говорити, акцентуватись на них, і знімати їх з порядку денного. Переконали, що, говорячи про наші можливості сьогодні, ми розмірковуємо над тим, як краще їх використовувати. І тут виникає ряд роздумів. Наприклад, якщо почати зі статистики - хіба когось задовольняє, що за статистикою ООН, за її індексом з розвитку людського потенціалу Україна займає 77-е місце? Наприклад, поляки займають 37-е місце. Коли ми дивимося на рівень заробітної плати і оплати праці в Україні на європейській карті, ми знаходимося на третьому місці з кінця. По нашій по суті соціальній політиці - а заробітна плата один із ключових показників соціальної політики - ми обігнали тільки Молдову й Албанію. Невже це є стандарт цієї країни, для цієї нації - при тих можливостях, про які я вже почав говорити і про які можна ще багато говорити? У нас є відчуття того, що ми можемо більше - ми можемо брати на себе більше зобов'язань, ми можемо більше і відвертіше говорити про ключові соціальні виклики, і визнати, що багато людей в суспільстві, багато соціальних груп не відчувають соціального прогресу. Багатьох лякає рівень міграції, особливо трудової міграції - і це є проблемою не тільки сектору праці, а це є проблемою нашої сім'ї, вже є проблемою нашої моралі. Це є серйозний виклик на наші перспективи. Чи ми говоримо про ситуацію, як суспільство, держава ставиться до інваліда, чи нас все влаштовує в цій політиці? Далеко не все. Люди, які мають обмежені фізичні можливості, не просять пільги, власне кажучи, не просять якогось подаяння. Вони хочуть сказати, що вони такі ж як і ми, вони хочуть поряд з нами працювати, поряд з нами мати відпочинок, поряд із нами мати доступність до школи, до вищого навчального закладу, магазину, районної чи обласної адміністрації. Вони хочуть бути такими ж громадянами, як і ми. Це найбільше їхнє бажання. Чи все ми зробили для цього? Далеко не все. Подивіться на проблему дітей-сиріт. Ми почали цю проблему з того, що 52 тисячі цих дітей знаходилися в інтернатах по 300-500, а інколи по 600 дітей. Кого ми виховували? Що це була за політика? За два роки ми її серйозно перебудували. Наприклад, темпи усиновлення, які у нас сьогодні є, більші, ніж за попередній рік. Це ми зробили за квартал і по усиновленню, і по опікунству. Я мав нагоду місяців 8 тому під Рівне відкрити сучасний цікавий комбінований заклад, де доля дітей-сиріт поєднується через загальний учбовий заклад, через різні підрозділи в тому числі, виховного, спортивного призначення, вони імплементавані в життя, вони живуть так, як діти зі стандартних родин. Я бачив багато прикладів того, як за останній рік-півтора по багатьох областях України змінилося відношення до багатодітних родин, і ми відчуваємо сьогодні обов'язок, що дитинка-сиротинець, яка завершує навчання в середній спеціальній школі, від нас потребує гарантій, що вона отримає середню спеціальну освіту або вищу. Це наш обов'язок, це обов'язок держави - якщо вона цього не зробить, геометрично виростають проблеми іншого порядку, які б не хотілося, щоб ми обговорювали. Наш обов'язок цих дітей довести до першого робочого місця, до першої його хати чи квартири. Час змушує нас під іншим ракурсом дивитися на те, що кілька років тому начебто і не викликало клопоту. Бо ми з кожним днем на рівень вимог ставимо імплементацію по суті європейських соціальних стандартів. Від цього вимагається від нас гуманізація нас самих, влади, суспільства, від цього вимагається підвищення зокрема соціальної бюджетної підтримки тих громад, людей, які багато років були поза державною увагою. Переконали, що з кожним днем ми стаємо добрішими, ми починаємо зауважувати ті клопоти, які раніше, здавалося, не доходили до чиновників. Життя нас вчить бути іншими. Я це веду до того, що ті соціальні ініціативи, про які я буду нижче говорити, я б дуже не хотів - Христом-Богом прошу - дуже не хотів би, щоб вони сприймалися з політичним підтекстом. Хоча знаю - від цього суду не відійдеш і слабкі політики завжди це будуть робити, бо розумнішого вони не придумують. Їхня доля - жити в критиці, а не змагатися в кращому. Але все-таки я хотів би це курсивом окремих виділити - я це роблю спеціально до початку виборчої кампанії, до якої залишилося ще кілька місяців, щоб це не асоціювалося з виборчою кампанією. Я, говорячи про ці речі, ці ініціативи, звертаюся і до позиції, і до опозиції, до більшості і до меншості - колеги, давайте ми об'єднаємося в цих речах, давайте ми будемо спільними в реалізації цих основ. Я звертаюся на початку літа, щоб ті люди, які будуть відповідати за формування бюджету, що 15 вересня повинен бути представлений в українському парламенті, ті люди, ті інституції, які займаються вже сьогодні формуванням основ бюджету 2008 року, мали можливість ці ініціативи врахувати, представити і сформувані план реалізації в бюджеті 2008 року.

Я переконали, що соціальні стандарти, починаючи від заробітної плати, ми суттєво повинні переглянути. Для цього є можливості, окремо по темі фінансів я зроблю кілька реплік пізніше. Але хотів би сказати - так, як ми в рамках бюджету 2007 року оті 10 млрд., які в дискусії були ще 12 місяців тому, як їх включити в бюджет, в тому числі через

правильний обрахунок показника ВВП, його базу і його приріст. Як правильно обрахувати інфляцію - і ви пам'ятаєте, дискусія точилася навколо одного - 10 млрд. тих, які не враховані бюджетом ми зможемо примусити працювати? Чи вони через тіньові канали як молоко потечуть у пісок? Пройшов час - 9,6 млрд. долучено до основ бюджету, і це дало змогу реалізувати другий етап реалізації єдиної тарифної політики. І таких 9,7 млрд. в можливостях нашої економіки ще є. В тому числі і на поточний рік. Але зараз я не ставлю за мету деталізувати можливості поточного року, розуміючи, що можливо, це не кращий час сьогодні робити такого роду оцінки, коли країна готується до дострокових виборів, коли відчуватиметься поляризація, пікетування, коли буде, очевидно, дуже емоційне сприйняття будь-яких кроків, які направлені будуть на соціальну мобілізацію. Тому я це добре розуміючи, формую ці ініціативи на рік 2008, які б дали можливість знайти гармонію політичну. Після завершення всіх виборчих процесів щоб у нас був на столі план дій, що стосується соціального розвитку.

Почну з першого і ключового. Я наполягаю на тому, щоб з 1 січня 2008 року встановити мінімальну заробітну плату в розмірі 500 гривень. Мінімальна зарплата виступає соціальною міркою, стандартом до десятка соціальних розрахунків. І коли можливо хтось ігнорує цей показник, я просив би переглянути цю позицію. Поняття мінімальної зарплати є ключовим у моделі соціальної політики, у формуванні соціальної політики надзвичайно багатьох верств населення.

Друге. Вкрай необхідно підняти рівень оплати праці працівників бюджетної сфери. Хотів би сказати, що по відношенню до працівників бюджетної сфери і особливо науки, освіти, медицини, культури у нас є не просто зобов'язання, а є закон, який чітко регулює мінімальну величину їхньої середньої зарплати, яка - я нагадаю, повинна дорівнювати середній по економіці. Цей показник не виконується. Я хотів би підкреслити, що це наше зобов'язання, яке ми повинні взяти. І в перспективі формування бюджету 2008 року серйозно його переглянути. Довідково хотів би сказати: з початку 2007 року вдвічі уповільнилася динаміка реальних доходів та реальної зарплати. Три роки тому ми мали 21%, рік тому 17%, зараз 11% реального приросту цих ключових показників - зарплати і доходів. Впровадження другого етапу тарифної сітки з червня поточного року, я думаю, нам дасть можливість відновити ту тенденцію, яка була в минулому році, і мати реальний приріст зарплати в районі 17-18% в цілому. Тому переконаний, в цьому контексті, говорячи про підняття рівня оплати праці працівникам бюджетної сфери, варто говорити про таке: це запровадження з 2008 року єдиної тарифної сітки в повному обсязі. Що це дає: це дає, перш за все, правильну політику підходу до організації зарплати до всіх категорій працівників. Це співвідношення між різними категоріями, яке робить нашу політику зарплати більш справедливою. І тому якщо ми забезпечуємо з 2008 року перехід на єдину тарифну сітку в повному обсязі по відношенню до зарплати, наприклад, початку цього року, це ріст приблизно на 68%.

Якщо йдеться до початку червня, коли буде впроваджений другий етап повної тарифної сітки, то приблизно додатковий приріст складає 36% - на одну третину. Абсолютно досяжна цифра. Крім того, ми будемо мати на увазі, що буде існувати графік впровадження цього заходу, але суть моєї позиції, на якій я буду категорично наполягати при формуванні бюджету 2008 року - це впровадження в 2008 році повної єдиної тарифної сітки. В такому випадку заробітна плата вчителя середньої загальноосвітньої школи складе 1055-1360 грн., лікаря-хірурга, наприклад - 1170-1550 грн. в розрахунку на місяць. Безумовно, треба на такий самий рівень підняти пенсії, а також зарплату для військовослужбовців і науковців - категорія, яка багато років зазнавала несправедливого підходу. Я говорю, перш за все, про науковців, хоча і про військовослужбовців у нас є суттєве відставання від умов оплати праці, які існують у СБУ і Міністерстві внутрішніх справ. Переконаний, що люди в погонах повинні отримати єдиний загальний підхід. І в цьому є одна із справедливостей для людей у військовій формі.

Наступне. На 20% необхідно підняти посадовий оклад вчителів, працівників охорони здоров'я та інших категорій людей, які працюють на селі. Це не є якась новація, всі ми розуміємо - для того, щоб дати перспективи українському селу і говорити про унікальну українську землю, ми повинні також рівною мірою говорити про перспективу професій села - сільського вчителя, медика і тих працівників, які забезпечують нормальну діяльність, життя людей на селі. Переконаний, що завдяки тільки такому кроку ми можемо сформулювати контрактні відносини з випускниками вузів, вийти на договірну основу для роботи в українському селі і вирішити по-серйозному за майбутні роки укомплектування працівників освітніх закладів, медицини, закладів культури в українському селі. По суті йдеться - ці 20% є однією з мотивацій відродження української сільської інтелігенції.

Далі. Хотів би наполягати на наступній ініціативі, яка полягає в тому, що треба вдвічі підвищити грошове забезпечення для військовослужбовців. Для довідки я назву базову цифру, яка сьогодні працює. Нині військовослужбовець української армії отримує 51 грн. Давайте ми згадаємо, що у цього військовослужбовця є мама, є родина, з якою треба зв'язатися, можливо, раз на місяць перетелефонувати, відправити листівки і ще мати якісь скромні видатки, що передбачено військовим уставом. Переконаний, утримання у 51 гривню - це надзвичайно слабе утримання, з яким сьогодні Україна не повинна змиритися. Тому підкреслюю - ситуацію потрібно змінити докорінно. Це не є питання коштів, це питання є державницького підходу і уваги держави.

Третє. Необхідно провести належне нарахування пенсійних виплат. Переконаний, прийшов час зробити те, що практично кожна політична сила, незалежно від ідеології, кольорів своїх політичних прапорів, стверджувала. Пенсія українського пенсіонера повинна залежати від двох складових - стажу і заробітку. Це є суть. Сьогодні пенсійну політику у нас регулюють 17 законів. По суті, ми маємо несправедливу пенсійну політику, яка дискредитує єдиний підхід і диференціює цей підхід по професіям, а також по окремим мотиваціям. Сьогодні, наприклад, пенсія лікаря-хірурга або вчителя школи зі стажем у 37 років - візьмемо наприклад такий показник - відрізняється на 10-15 грн. від пенсії особи, яка пропрацювала на роботах низької кваліфікації лише 20 років. І причому на мінімальну зарплату. Різниця в ціновому плані практично немає ніякої. Я пропоную збільшити занижений нині коефіцієнт страхового стажу. Цей крок дасть можливість підвищити трудові пенсії приблизно на 35%. А потім домовляємося з політичними силами, які приходять до парламенту, про уніфікацію пенсійного законодавства, вихід на ключові принципи обрахунку пенсії і доведення передових форм пенсійної політики, яка б формувалася на особистій позиції

людей по формуванню власного пенсійного фонду для молодого покоління і ефективної солідарної системи по лінії, яка вже знаходиться на пенсійному забезпеченні або близька до виходу на пенсію. Якщо зробити попередній крок, який я сказав, то він дасть можливість підвищити пенсію лікарю-хірургу з 418 грн. до 764. Повторюю - це є перший крок через перегляд коефіцієнту страхового стажу. Наступна дія, яка буде торкатися вже самої ідеології пенсійної політики, значно покращить ситуацію.

Четверте. Я вимагаю більшої державної допомоги тим, хто не може себе забезпечити. Перекоаний, що незалежно від політичних симпатій сьогодні погодяться всі, що нинішній рівень соціальної підтримки якраз цих категорій населення України є незадовільним. Наприклад, ми говоримо про те, що смертність населення в Україні сьогодні вдвічі практично перевищує народжуваність. Ми маємо близько 16,5% показник смертності, 8,6 приблизно показник народжуваності. Кожний місяць в Україні зараз народжується близько 40 тисяч. 15 місяців тому у нас народжувалося 35-36 в середньому на місяць. За останні півтора роки на 8% - і перш за все, я перекоаний, через стимулювання народжуваності - вдалося підняти цей показник. Але загальна статистика, яку я навів, безумовно, не на користь українській перспективі. Вона ще залишається надзвичайно складною. В Україні помирає щомісячно близько 70 тисяч. І для того, щоб виграти перспективу в цій статистиці, нам треба внести серйозні мотивації. Ще раз підкреслюю - щороку ми недораховуємося від 300 до 400 тисяч українського населення. Це проблема і високого показника смертності, і низького показника народжуваності. Перекоаний, що ми можемо це змінити. Зверніть увагу, як в останні 7-8 місяців до цього питання комплексно підійшла Росія. Вона увібрала все, що ми зробили до цього, і ступила далі. Щоб виграти потім і міграційну політику, і багато інших речей, які відносяться до теми населення як категорії. І тому наступна пропозиція, про яку я вже говорив, але хотів би окремо підкреслити: це підвищити розмір допомоги при народженні другої та кожної наступної дитини до 15 тисяч гривень. Знову-таки у нас буде можливість сьогодні ще й математику використати для цих мотивацій і обрахунків, я хотів би перекоати вас, що йдеться не про дуже великі кошти, не йдеться про якість проблеми у знаходженні цих ресурсів у національному бюджеті країни. Йдеться, перш за все, на сьогодні про формування спільної політичної волі в цьому питанні. Це є перспектива нації. Тут забагато не буває, бо все воно йде в копилку української нації. Це кошти, які йдуть напряму громадянину України, це кошти прямого призначення тим людям, які в цих обставинах беруть на себе зобов'язання. І перекоаний, що держава повинна коректно відноситися і мати відповідну серйозну соціальну підтримку таких родин.

Ми щомісячно підняли народжуваність на 4-5 тисяч дітей, що цей показник вже протягом 15 місяців Україні є стабільним, що ми підняли той коефіцієнт народжуваності, який не піднімався у нас протягом останніх 15 років. І це очевидно, проста мотивація, тут не треба великої філософії. Підняти рівень допомоги на одну дитину - це наступна ініціатива - в багатодітних сім'ях до 50% прожиткового мінімуму. Це відсоток, з якого, перекоаний, ми повинні розпочинати. На попередній зустрічі з керівниками ОДА ми домовилися - ми проводимо нову соціальну політику по відношенню до багатодітних родин, починаємо з того, що родини, які мають 10 і більше дітей, забезпечуються з боку держави автомобілем, комп'ютером, пральною машиною. Зараз ми говоримо про достатню соціальну допомогу, прямі кошти, які повинні йти з бюджету країни. Бо попередні кроки, як правило, ми робили все з місцевих бюджетів, або за рахунок спонсорської допомоги. Зараз ми кажемо - ми цю роботу будемо продовжувати. Ми будемо підходити з такою ж самою міркою до сімей, які мають по 8-7 дітей. Перекоаний, що ми з такою міркою дійдемо і до власне багатодітної родини, якою по закону рахується родина, яка має більше 5 дітей. Але сьогодні держава повинна підкреслити свій пріоритет в цьому питанні. І йдеться якраз про те, як державна політика повинна бути більш виразною в цьому питанні. Сьогодні допомога на дітей з багатодітних сімей виплачується за умови, якщо фактичні доходи на таку дитину в родині складають не менше 205 гривень. Вдумайтеся самі в цифри. Ми говоримо про людинку, яка потребує одити, взути, нагодувати, дати медичне забезпечення, відпочити і таке інше. Ми говоримо про 205 гривень. Планка, яка не заслуговує сьогодні дискусії в колі серйозних відповідальних людей. Це наш батьківський обов'язок. Бо всі ці діти є наші.

Наступна ініціатива. Підвищити стипендію сиротам-студентам та учням профтехучилищ до рівня двох прожиткових мінімумів з урахуванням доходів. Якщо говорити мовою статистики, то така стипендія буде приблизно 1050 грн. Це для дитинки, яка не має ні кола, ні двора, яка сама себе повинна забезпечити. І я перекоаний, що це нижча планка, навколо якої ми повинні вести будь-яку дискусію. Тим, хто хотів би мати дискусію зі мною в цьому плані, я б хотів, щоб він таку мірку приставив до своїх дітей. За 1 тисячу гривень у місяць. Підкреслюю - сьогодні, якщо дитинка-сиротинець знаходиться на повному державному утриманні, вона отримує 236 грн. Щоб ви просто знали, звідки ми починаємо дискусію вести. 236 грн. Обід у будь-якому ресторані в Києві чи в Рівне коштує більше, ніж держава дає на одну дитинку-сиротинця. Так чиї то діти? Через 10 років нам що, паркани вибудовувати для того, щоб відгородитися від їхніх проблем? Тому така позиція не може бути прийнятною навіть для дискусії. Ми повинні, я закликаю тих, від кого буде залежати формування бюджету і його підтримка в парламенті, солідаризуватися з цією позицією Президента.

По цьому блоку питань, шановні колеги, я не буду повторювати те, про що ми з вами домовилися - до жовтня по інших категоріях, починаючи від категорії дітей-інвалідів, забезпечення навчанням, комп'ютерами, освітніми програмами, забезпечення до 1 жовтня до кожної соціальної установи, кожної районної обласної адміністрації способу, який би дав можливість інваліду прийти, заїхати чи добратися до вашого кабінету на третій поверх. Всі під'їзди, всі туалети, всі двері, подіуми, парапети, все повинно підлаштовано бути також під проблему цих людей. Я звертаюся до мерів міст.

Давайте почнемо спочатку з центральних перехресть, а потім підемо на периферію кожного міста і задамо собі запитання - як людина з колясочкою переходить наше перехрестя? В якому місті? Які технічні засоби запобіжності стоять, щоб допомогти цій людині зробити цей крок? У нас є окремий Указ, окрема домовленість, ми з вами говорили - в жовтні ми з вами спілкуємося на предмет реалізації всіх кроків, які передбачені, виписані відповідно до Указу. Це ваша пряма відповідальність. Більше я про це нагадувати не буду.

Багато інших речей, про які ми говорили - про школи-інтернати, політику усиновлення, політику опікунства - залишаються в силі. Зверніть увагу сьогодні на статистику. Ми працювали в двох областях з цього питання. Бачу Юрія Павленка зокрема, і хотів сказати, що зроблена, наприклад, в Хмельницькій області колосальна робота в цьому питанні. Ви знаєте, я бачив садочки і інтернати, в яких знаходиться поки що, на жаль, більше 80 дітей, в якому вони стані знаходяться, я бачив передові заклади - що можна зробити за півроку, за рік. До речі, я схвально ставлюся до тої ініціативи, яку зробила два роки тому МВС - коли практично в кожний другий садочок чи інтернат заходжу - півстіни завішано портретами міліції, "Беркуту". Це шефи, які зробили дитячу площадку, закупили іграшки, килимчики, щоб дітки на кахелі не сиділи. Це прекрасна ідея. Я знаю, що цією роботою займається прикордонна служба, знаю, що де-ніде займається цією роботою податкова служба. Я б хотів звернутися до всіх інституцій, які представлені в регіонах, розуміючи ваші можливості, колеги, ставтеся до цього як до свого прямого обов'язку. Але безумовно, ми повинні говорити про дуже ясну державну політику. Політика усиновлення, опікунства не повинна знати жодних перепон, вона повинна зустріти злагоджений державний механізм. У кожній області, як я пересвідчився в тих областях, де я був, є картотека на батьків, які хочуть всиновити - як правило, це 70-80 до 100 родин. І є картотека на дітей, які вже готові, через всі правові процедури проведені і готові на пропозицію щодо розгляду питання по суті. Давайте працюймо так, щоб ці два механізми працювали якомога ефективніше. Я наклав вето кілька днів тому на закон, який був прийнятий Верховною Радою по даному питанню по ряду мотивів. Один із них полягає в тому, що чому самотній батько чи самотня мама не може поставити питання про усиновлення. Мені здається, у світі практика дуже часто навпаки відбувається. Люди, які не знайшли родину, але хочуть бути щасливими, вони хочуть мати дітей і можуть їм дати прекрасний догляд. Вони кладуть, можливо, інколи більше, ніж деяка інша родина. Чому ми так підходимо, що це не є доречним чи справедливим як до дітей-сиріт, так і до цих категорій людей? Я думаю, що це несправедливий державний підхід. Тому я заветував цю позицію. І по інших речах. Але ми говоримо про те, що чужих дітей не буває. От для того існує українська держава - якщо дитинка народилася з проблемою і у неї немає родини, держава бере її за ручку і проводить до першого робочого місця, до першого свого житла. Тоді у нас не буде проблем тих, які ми маємо в тому числі і по темі правопорядку.

Загалом я переконаний - нам усім по-іншому треба подивитися на основи соціальних пріоритетів і на основи національної соціальної політики, подивитися на те, як живе країна, як живуть наші люди, як живуть наші сусіди. Переконаний, що так народжується гідність людей, так народжується любов до Батьківщини, коли ти відчуваєш зрозуміле достойне відношення держави - і перш за все, до найбільш вразливих категорій людей. Переконаний, що кроки, про які я говорив, стосуються - починаючи від 14 млн. пенсіонерів, 19 млн. людей, які мають відношення до бюджетної сфери, або їхні родини - це і військові, і медики, науковці, працівники сфери культури, педагоги і таке інше. Ми не обходимо інших категорій населення, які потребують нашої уваги, і я, як Глава держави, забезпечу, щоб і уряд нинішній, і майбутній сумлінно використав всі поточні ресурси, всі можливості для того, щоб у 2008 році побачили національний бюджет, який формулює нові підходи до самої ключової для нації політики - соціальної і гуманітарної. Безумовно, для того, щоб реалізувати ці речі, нам потрібно багато чого зробити. Це не просто кошти, які лежать готові для використання, ці кошти треба навчитися через нову політику заробляти. І тому, починаючи з 2005 року, коли національний бюджет виріс за один рік на 50% і закінчуючи проблемами сьогоднішнього дня, ми засвідчуємо, що поки що біля 50% національної економіки працює в тіні і немає відкритих публічних відносин із державним бюджетом - чи центральним, чи місцевим. Чому це так відбувається? Тому що ми багато ще не зробили для того, щоб зробити клімат ефективного бізнесу - починаючи від теми мораторію на землю. Ви знаєте, Україна залишилася єдиною країною, де люди політичні заборонили селянину, власнику розпоряджатися своїм шматком землі. Це феодалізм. Знаєте, це ті люди, які прагнуть очевидно, до двох речей - з одної сторони, підтримати той кримінальний формат розвитку земельних відносин, який є, тому що за кожний рік такої політики ми додаємо кілька земельних магнатів, і дуже часто це ті люди, які сидять від імені тої чи іншої політичної партії в парламенті України. А по меріях міст чи міських радах очолюють земельні комітети. Дуже часто чомусь інтереси цих людей потім, через 2-3 роки впливає - знаєте, біля Києва, біля Пирогово все роздано як подарунки за хороше голосування, і ті люди збираються будувати навколо національного музею "Українське село" чи казино, чи вар'єте, чи якісь заклади для себе. Та цього ніколи не буде. Та суспільство встане проти цього. Нам треба лібералізувати земельні відносини, і досить з цим забавлятися. Ми тричі робили мораторій на продаж землі. Ну, скажіть будь ласка, якби по будь-якому іншому сектору національної економіки так поступили, що б було з тою політичною владою? Її б викинули з парламенту. Чому ми людині забороняємо розпоряджатися своєю землею? Чому в моєму селі Хоружівці дядько з Києва не дає права на продаж цієї землі? На дарчу своїм дітям? У когось є питання здоров'я, у когось є питання освіти, питання використання цієї землі. Чому ми залишаємо за собою право порушувати Конституцію у праві власності?

І тому я вимагаю: з 2008 року ми повинні зняти це обмеження на організацію цього ринку. Пріоритет номер один: 2008 рік ми повинні зустріти з новим Податковим кодексом, який зменшує податки на прибуток, ПДВ - це повинно бути законом із 1 січня 2008 року. Вдумайтесь: за оцінкою Світового банку, який проаналізував 175 податкових систем, іншими словами, 175 країн, Україна знаходиться на 174-му місці. Україна має найгірше податкове законодавство, найгірше податкове врегулювання. Як ми можемо говорити про детінізацію економіки, коли нинішнє податкове законодавство вимагає 98 податків, а щоб заповнити декларації по цих податках, треба затратити 2600 годин. Для прикладу - в Естонії 11 податків, і щоб їх заповнити структурі треба 70 чи 90 годин. Нам треба 100 днів тільки для того, щоб декларації заповнити. Це комерційній структурі. Податки складають більше 60% навантаження на комерційний дохід. Скажіть, будь ласка, хто публічно буде працювати з державою з таким рівнем оподаткування? І тому суть законопроекту Податкового кодексу, який вже розроблений, з яким, я переконаний, більшість ознайомлені, змінити радикально характер відносин по податках, в тому числі по ПДВ між державою і платником. Зменшити радикально ці податки. Причому це треба робити з 2008 року. Нам треба прийти до чесної відкритої приватизації. Подивіться на це шоу, яке було влаштоване навколо приватизації акцій "Укртелекому". Яка країна провідну національну компанію - валютну - продає по 1% на фондовому національному ринку? Та навпаки - продають пакет з надією, що приходить потенційний інвестор, який вкладає туди інвестицію, додає до чинного прибутку перспективу розвитку і так виграє за рахунок приватизації телекому, як Польща виграла 4 млрд. доларів. Чому ми йдемо тіншовим шляхом? Чому так приватизували Луганський тепловозобудівельний

завод? Чому так думається приватизувати Одеський припортовий завод? Це я попереджую - це все буде переглянуто. Така практика не буде мати жодних перспектив. Але це я говорю для того, щоб як у когось буде запитання "Де брати гроші? Як ці знайти кошти?", то я хотів би сказати: ми ходимо по грошах. Але для того, щоб їх підняти, ми повинні з 2008 року радикально, по-серйозному змінити основи національної економічної політики, починаючи від політики регулювання, де я хочу знову статистику навести - у нас 16 тисяч стандартів. У країнах ЄС - 9 тисяч. Доки ми будемо жити в мареві тих стандартів замість того, щоб адаптуватися до того, що у нас поряд? І таких питань є безліч, але є пріоритети. Я хотів би сказати, що кілька днів тому слухав програму "Стратегія економічного розвитку України" з 11 пріоритетами, яка буде представлена восени українському парламенту і прийнята як національна програма. Переконаний, що це та програма, яка дасть відповідь на те, як гармонізувати політичні відносини біля перспектив українського розвитку. І тому через перегляд політики фіскальної, земельної, приватизації, через радикальний перегляд політики регуляторної ми повинні знайти широкий ключ до серйозної детінізації національної економіки. І на цій основі забезпечити прихід на кілька десятків пунктів податків до місцевого і центрального бюджетів, і на цій основі забезпечити фінансування тих ініціатив, про які ми сьогодні говорили. Я пропоную конкретні зміни і я пропоную практичні дії. Я хочу, щоб ми жили вільно, чесно, щоб ми жили в достатку. Моя команда має план дій, як досягти цієї мети, і я переконаний, що ми доб'ємося змін на краще.

Влада: Інформаційно-аналітичний журнал. - 2007. - № 2. - С. 2-8.